

TALHA APAK

Yeminli Mali Müşavir (YMM)
talha.apak@paradergi.com.tr

İş Kanunu'na göre, emekli olduktan sonra çalışmaya devam edenler ile diğer çalışanlar arasında bir fark bulunmuyor. Kıdem, ihbar, yıllık izin gibi hakların aynısı emekli olduktan sonra çalışanlar için de geçerli...

Emeklilerin de hakları var

UZUN süre çalışıp emekli aylığı almaya hak kazanan emeklilerin önemli bir bölümü maalesef ihtiyaçtan dolayı tekrar çalışmaya devam ediyor. Haklı olarak, emekliler iki ana konuda beklenti içerine giriyor. Bunlardan birincisi; emekli olduktan sonra tekrar çalışmaya başlayanların hakları ve beklentileri. İkinci konu ise; tekrar hiç bir yerde çalışmadan emeklilik hayatlarını sürdürürken devletten olan hak ve beklentileri.

Bugün itibariyle, Sosyal Güvenlik Kurumu'nun aylık bağladığı kişi sayısı 12 milyonu geçmiş durumda. Bilindiği gibi, ülkemizde çalışanlar eskiden çok erken yaşta (kırk yaşına gelmeden) emekli olabiliyordu. Dünyada genç emeklileri olan ülkeler arasında üst sıralarda yer alıyorduk. Sonradan yapılan önemli bir düzenleme ile emeklilik şartları değiştirildi ve kademeli sistemi getirildi; artık emeklilik hakkı altmışlı yaşlara kadar uzayabiliyor. Ayrıca, sosyal güvenlik (Emekli Sandığı, Bağkur ve SSK) tek çatı altında toplanarak Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) olarak yürütülüyor.

ÇALIŞMAYA DEVAM EDEN ÜÇ GRUP

Emekli olduktan sonra 4/a'lı olarak, yani eski adıyla SSK'lı olarak çalışmaya devam etmek isteyenler için belirleyici olan bu kişilerin ilk kez ne zaman sigortalı olduklarıdır. 1 Ekim 2008 tarihinden önce çalışmaya başlamış ve emekli olmuş kişiler, emekli olduktan sonra 4/a'lı, yani bir işverene bağlı olarak çalışmaya devam etmek isterlerse iki seçenekleri söz konusudur. Ya emekli aylıklarını kestirirler, ya da sosyal güvenlik destek primine tabi olarak çalışırlar. Sosyal güvenlik destek primi ödeyerek çalışan kişilerin ücretlerinden yüksek prim kesintisi olmakla birlikte, söz konusu kişiler emekli aylıklarını almaya devam ederler. Aylığını kestirip çalışan emekli için ise normal bir sigortalı gibi bütün sigorta kollarına prim ödenmesi gerekiyor.

Genel olarak sigortalı olan emekliler, emekli olmaları nedeniyle işverenlerinden çalıştıkları yıllara göre kıdem tazminatlarını alıyor. Bu durumdaki kişi, emekli olduktan sonra yeniden çalışmaya devam ederse kıdem tazminatını hangi hallerde alabileceği farklılık gösteriyor. Emekli olduktan sonra SGDP ödeyerek, yani aylığını kestirmeden çalışmaya devam eden bir kişi çalışmasını sonlandırmak istediğinde, emekli olmak nedeniyle kıdem tazminatı talep edemez. Ancak, SGDP

ödemek yerine aylığını kestirip çalışmaya devam ederse, istediği zaman çalışmasını sonlandırıp işverenden kıdem tazminatı talep edebiliyor. Dolayısıyla, emekli olup yeniden çalışmaya devam edecek olan kişiler bu tercihi yaparken kıdem tazminatı konusunu da dikkate almaları gerekiyor.

SGDP ödeyerek çalışmaya devam eden kişiler, işverenin işten çıkarması halinde ve bazı durumlarda kıdem tazminatı alabilirler. Buna karşılık, emekli olmaları sebebiyle istifa edip kıdem tazminatı almaları söz konusu değildir. Bu kişilerin kıdem tazminatlarını alabilmeleri için İş Kanunu'nda belirtilen diğer nedenlerle işten çıkartılmaları veya ayrılmaları gerekiyor.

Dolayısıyla emekli olduktan sonra çalışmaya devam edenler üç gruba ayrılıyor. Birinci grubu, emekliliği hak ettikten sonra kıdem tazminatını almadan emekli aylığı bağlatarak sosyal güvenlik destek primi ödemek suretiyle aynı işyerinde çalışmaya devam edenler oluşturuyor. İkinci grupta, o güne kadar hak etmiş olduğu kıdem tazminatını alıp emekli olduktan sonra aynı işyerinde çalışmaya devam edenler. Üçüncü grupta ise kıdem tazminatını alıp emekli olduktan sonra başka bir işyerinde çalışanlar yer alıyor.

TAZMİNAT ALMA HAKKI OLANLAR

Halen yürürlükte olan 1475 sayılı Kanun'un 14. Maddesi'nin birinci fıkrasının dördüncü bendinde, işçinin bağlı bulunduğu kurum veya sandıktan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı yahut toptan ödeme almak amacıyla ayrılması halinde, kıdem tazminatına hak kazanılabileceği hükme bağlanmıştır.

Yasa ile prim ödeme gün sayısı ile sigortalılık süresini tamamlayan sigortalıya, kendi isteği ile işten ayrılması halinde, yaşını doldurmasını beklemeden kıdem tazminatı alma hakkı tanınıyor. Yani kıdem tazminatının alınması için mutlaka emekli aylığının bağlanması gerekmiyor. Dolayısıyla yaşlılık aylığı hak kazanmamakla birlikte, yaşlılık aylığı için yeterli sigortalılık süresi (15 yıl) prim ödeme gün sayısı (3600 gün) tamamlayan işçiler sözleşmesini fesh ederek kıdem tazminatı almaya hak kazanabiliyor. Bu haktan yararlanmak için işçinin Sosyal Güvenlik Müdürlüğü'ne, emekli olmaya hak kazandığını, 1475 sayılı iş kanununun 14. Maddesi 15 yıl sigortalılık süresi ve en az 3600 gün prim ödeme gün sayılarını tamamladığına dair bir yazı olarak işverene ibrazı gerekiyor.